

AUTONOMIA I IGUALTAT

Antoni Castells

En els propers mesos caldrà abordar les línies de reforma del sistema de finançament. L'actual acord va ser fruit d'un pacte entre el govern del PP i CiU per tal d'assegurar la majoria parlamentària del govern. Va néixer sense el consens necessari i va ser negociat precipitadament sota les urgències polítiques dels uns i les financeres dels altres. El resultat no ha estat bo. Un acord que teòricament havia de servir per augmentar la corresponsabilitat fiscal de les comunitats autònomes (CCAA), en la pràctica ha servit per fer escassos avenços en aquest sentit, perquè les CCAA no han fet pràcticament ús dels marges de què disposaven, i perquè l'adopció d'un conjunt de cauteles i disposicions han desvirtuat del tot la pròpia noció de responsabilitat fiscal. Un acord que havia de servir per donar més estabilitat financera i capacitat d'autogovern a les CCAA en la pràctica ha operat en sentit contrari, per l'excessiva dependència d'un sol impost (l'IRPF), sobre el que, a més, i el govern no se n'amagava, hi havia la manifesta voluntat política de reduir-ne la importància, de manera que al llarg d'aquests anys els ingressos de les CCAA han evolucionat en realitat més desfavorablement que els de l'estat. Un acord que havia de servir per donar més transparència i fer més senzill el sistema de finançament, en la pràctica l'ha

fet encara més abstrús i incompreensible: ni els ingressos procedents de l'IRPF tenen res a veure amb l'IRPF pagat en el territori, ni les subvencions procedents de l'estat se sap ben bé com es liquiden, ni les relacions fiscals entre CCAA són clares i conegudes.

L'acord no ha servit per resoldre els vells problemes i a més, aquesta és la veritat, n'ha afegit de nous. Jo voldria destacar dos problemes d'especial incidència política que continuen vigents. D'una banda, la falta de responsabilitat fiscal, que afebleix l'autogovern, envetrina les relacions entre CCAA i crea un focus de conflictivitat permanent amb el govern central. D'altra banda, les fortes diferències d'ingressos entre les CCAA de règim comú i les forals, el que fa que en les CCAA on el sistema de concert proporcionaria més recursos (com Catalunya), es digui amb aquest o un altre nom, estigui sobrevolant la reivindicació del concert. No perquè el sistema es consideri millor, no ens enganyem, sinó perquè es pensa que donaria més diners.

Aquests són els dos grans problemes, amb conseqüències polítiques que no escapen a ningú, que avui tenim sobre la taula. Ara hem d'anar a la revisió del sistema, i es tractaria, si és possible, que aquesta revisió servís de veritat per abordar aquests problemes de fons. No

per fer maquillatges que no serveixen per res, ni per resoldre aquesta o aquella urgència o tancar aquest o aquell forat, ni per assegurar el suport en una votació determinada. Sinó per establir objectius ambiciosos que ataquin de veritat els problemes de fons, i per formular propostes serioses que permetin resoldre'ls. Perquè això sigui factible, el model s'ha d'abordar en un horitzó a mitjà i llarg termini, que és l'única manera d'evitar els condicionaments immediats. Cal ser molt ambiciosos i rigorosos en la formulació dels objectius i la formulació de les propostes i molt realistes i graduals en la seva aplicació. També és fonamental que els acords es puguin adoptar per consens, entre el govern central i els governs autonòmics, i entre les principals forces polítiques amb possibilitats reals de governar a l'estat i a les CCAA. L'acord ha de ser estable —que no vol dir tancat— i per tant hauria de quedar al marge dels pactes requerits en cada moment per formar majories parlamentàries. I finalment, l'acord de finançament s'ha d'inscriure en una visió global del conjunt del sector públic, que tingui en compte les competències que ha de tenir cada un dels nivells de govern i els recursos globals de què disposem per finançar-les.

Les línies bàsiques de reforma del sistema, que haurien de permetre abordar

Vilaweb - Diari Electrònic Independent - València

http://www.vilaweb.com/valencia/

VILAWEB
VALENCIA

www.vilaweb.com/valencia

Els Borja. Família i mite

Joan F. Mira

Amb aquest excel·lent llibre, Joan F. Mira ens descobreix la verdadera dimensió dels Borja en la història, més enllà de la llegenda negra que envolta aquests compatriotes universals. Una obra de luxe i qualitat, amb imatges inèdites, per a celebrar l'any Borja.

340 x 240 mm
6.500 ptes.

Bromera
www.bromera.com

els problemes de fons a què abans m'he referit són les següents:

- Augment de la quantia global de recursos destinats a les comunitats autònomes, dins d'un plantejament global del conjunt del sector públic, de manera que pugui establir-se un punt de partida acceptable.

- Els ingressos tributaris de les CCAA han d'augmentar, fins a representar entorn del 70% del total dels seus ingressos. Aquests recursos han de procedir d'una cistella d'impostos integrada per l'IRPF, l'IVA, els impostos especials i els actuals tributs cedits, els rendiments dels quals han de ser atribuïts, en percentatges variables, als governs autonòmics. Sobre aquests impostos les CCAA han de tenir espais de capacitat de decisió normativa.

- L'administració tributària ha de realitzar-se de manera consorciada entre les diferents administracions beneficiàries dels rendiments dels impostos. Els governs autonòmics haurien de tenir-hi un paper rellevant i perceptible per als ciutadans.

- El sistema de subvencions ha de garantir un objectiu bàsic d'igualtat d'ingressos per habitant entre les CCAA. L'anivellament ha de garantir que les diferents CCAA puguin atendre un mateix nivell de serveis si fan un mateix esforç. Aquest sistema ha d'afavorir les CCAA que realitzen un major esforç fiscal. Només en casos molt clars i excepcionals podrien acceptar-se indicadors de necessitats diferents de la població.

- S'ha de tendir a un progressiu acostament dels ingressos per habitant entre les CCAA de règim comú i les forals. Aquest procés de convergència s'ha de produir al llarg d'un període de temps prou dilatat (vint anys) per evitar desequilibris financers en la hisenda estatal o les hisendes forals.

- El finançament dels serveis de sanitat ha d'incorporar-se al finançament de caràcter general, establint els mecanismes adients de seguiment per garantir-ne un finançament suficient.

- El Senat hauria de representar un paper d'autèntica Cambra territorial, integrada per representants de les CCAA i amb capacitat decisòria en aquelles matèries (incloent-hi les tributàries i finan-

ceres) que concerneixen la distribució territorial del poder polític.

Aquestes línies de reforma constitueixen una bona agenda dels objectius que hauria d'abordar la reforma del sistema de finançament. Aquests objectius, en realitat, es resumeixen en dos. El sistema de finançament, com en general l'estat de les autonomies, ha de tractar de fer compatibles l'autonomia i la igualtat. Els governs autonòmics han de tenir capacitat de decisió per fer polítiques pròpies i per autogovernar-se, i això només pot aconseguir-se si no hi ha una dependència financera, com la que avui existeix, respecte del govern central. Però aquest objectiu d'autonomia ha de ser compatible amb un objectiu d'igual-

“No sempre Pujol i CiU han fet allò que és bo per a Catalunya, quan a l'altre plat de la balança han intuït possibles rendiments partidistes.”

tat, que permeti que les diferents comunitats autònomes, si tenen les mateixes competències, puguin atendre nivells similars de serveis sempre que realitzin el mateix esforç. Aquesta és la solidaritat que podem demanar al sistema de finançament, i seria convenient que entorn d'aquest grau de solidaritat hi hagués un cert consens. Les CCAA més riques han de pagar més, i és lògic que així sigui, per tal d'assegurar aquest objectiu d'igualtat. Però no es pot demanar a aquestes comunitats que facin un esforç que vagi més enllà del que és raonable, o que pugui posar en perill el seu creixement econòmic. Ni se'ls pot demanar, ni seria convenient per a ningú, entre altres raons perquè s'esgotaria la font de la redistribució.

Abans he assenyalat que la negociació per la reforma del sistema de finançament s'ha de fer en un clima de consens. Els socialistes de Catalunya volem que aquest consens existeixi també a Catalunya, com a base per a una proposta conjunta catalana. Catalunya és forta quan es presenta unida i és un referent quan mira endavant i fa plantejaments de futur. Entrem en una negociació difícil, perquè el govern del PP no té interès real de negociar els problemes de fons i disposa de majoria absoluta per imposar els seus criteris. En aquest context, el govern de CiU té dues possibilitats. L'una és anar a la negociació a veure que en treu, a demanar favors, supeditat com està completament per la seva dependència del PP a Catalunya. La seva posició és extremadament feble, perquè quina força pot tenir realment per negociar amb aquells de qui depèn? I aquesta feblesa no podrà amagar-la, per molt que presenti propostes que són en realitat una pura fuga endavant. L'altra alternativa és anar realment a un acord conjunt de les diferents forces polítiques catalanes. Enfortir la nostra posició, compartir protagonisme i tractar de sumar adhesions als nostres plantejaments. Els punts bàsics d'aquesta proposta són ambiciosos però raonables, i no és una ingenuïtat afirmar que avui entre les forces polítiques catalanes hi ha moltes més coincidències que discrepàncies pel que fa als problemes de fons.

Aquestes són les dues alternatives que tenen CiU i l'actual govern de la Generalitat. El que és bo per a Catalunya és prou clar. Ara bé, no sempre Jordi Pujol i CiU han fet allò que és bo per a Catalunya, quan a l'altre plat de la balança han intuït que hi havia possibles rendiments partidistes a base d'explotar el conflicte polític, o bé quan les urgències financeres els han empaitat. En tot cas, els socialistes de Catalunya i les forces progressistes del Parlament tenim l'obligació de demostrar que som capaços d'entendre'ns entorn d'una proposta de finançament que estigui a l'alçada de les aspiracions d'autogovern del poble de Catalunya.

Secretari d'economia i membre de l'executiva del PSC